

Trẻ “tụt dốc” vì suốt ngày bị bố mẹ chê

(Dân trí) - Từ một học sinh khá, nhanh nhẹn, cháu Trà - con trai vợ chồng chị Hoài ngày càng trở nên ít nói, ít phát biểu và lực học ngày càng kém đi. Chẳng tìm hiểu nguyên nhân, anh chị lại được đả “đay nghiến” con.

Vợ chồng chị Hoài (ngụ ở P.8, Q.5, TP.HCM) thống nhất được tiếng nói chung trong cách giáo dục là không bao giờ khen con. Họ lo lắng rằng khi khen sẽ làm con tự mãn nên bất cứ lúc nào vợ chồng cũng chỉ dành cho con lời chê. Tất cả những việc con làm từ học hành, ăn uống, ứng xử... dù hoàn toàn bình thường hoặc có hoàn thành tốt, họ vẫn tìm cho bằng được mặt chưa được để chê.

Cò lần, thấy con đua tập khoe được điểm 10 môn Toán, chị Hoài định khen con giỏi nhưng chị ngăn mình lại, chuyển giọng: “Chắc là cô thương cho điểm 10 chứ bài làm còn dở quá, chữ lại xấu”. Đang cười vui, nghe chị nói vậy, cháu Trà mặt tui ngầu.

Làm gì cũng bị cha mẹ chê bai, càng ngày cháu Trà càng thay đổi tính cách. Đến lớp cháu ngại nói chuyện, không hào hứng phát biểu trong học tập. Lực học của cháu ngày càng kém thấy rõ. Không những vậy, cháu ngày càng mất tự tin, thụ động trong mọi việc vì cho rằng mình làm gì cũng hỏng. Vợ chồng chị Hoài không biết nguyên nhân, thấy con kém lại càng hay mắng con.

“Ngấm” lời chê của bố mẹ nên từ một học sinh giỏi, Ng.T., học sinh lớp 11, ngày càng tuột dốc. Khi học lớp 9, T. đạt học sinh giỏi môn Anh văn, sang lớp 10, thầy cô động viên T. tiếp tục tham gia các cuộc thi nhưng cậu học trò từ chối, khẳng định là mình không xứng đáng và cũng chỉ sợ làm mọi người thất vọng.

Chẳng ai hiểu được lý do, chỉ T. biết cảm nhận được nếu cậu thi đỗ cũng sẽ chẳng làm bố mẹ vừa lòng mà nếu trượt, cậu sẽ không chịu nổi những lời bới móc, dè bêu của họ. Năm trước, T. đạt học sinh giỏi bố mẹ T. không động viên lấy một câu, bố T. còn không tiếng lời chê: “Mày đừng tưởng vậy là giỏi rồi. Có mà đi xách dép cho anh Thắng con nhà bác Tiến” (anh họ T. là sinh viên trường đại học Y).

Hàng ngày, cứ ngồi vào bàn học là T. nghe bố mẹ “ca” điệp khúc dạy con bằng những bài chê bai rất nặng nề: “Mày kém như vậy không chịu học hành cho tử tế sau này chỉ có nước đi ăn mày” hoặc “Học hành kiểu gì, chờ xem có đỗ nổi đại học không rồi mới biết?”.

Chị Hoa, mẹ cháu T., còn khoe với đồng nghiệp: “Muốn con cố gắng thì phải chê thật nhiều” mà không nhận ra con mình đang yếu đi, lại thêm tâm lý chán nản, không còn muốn phát huy năng lực vì biết rằng mình cố gắng đến mấy đến mấy cũng sẽ bị ố ố mẹ chê.

Chê bai làm con kém đi

Quan niệm “thương cho roi cho vọt...” nên không ít ông bố mà mẹ cho rằng cứ phải thật khắt khe, chê bai thì con mới cố gắng, đạt được những thành tích tốt. Họ không nhìn vào điểm tốt để động viên con phát huy mà chỉ “săm soi” vào điểm yếu của con để bắt bẻ, chê bai với suy nghĩ như vậy điểm yếu của con sẽ được khắc phục. Kèm theo

đó nhiều ông bố bà thường đưa ra những tấm gương xuất sắc để dè biao, chê con kém mà không biết như vậy đang làm tổn thương con.

Thạc sĩ tâm lý Võ Thị Tường Vy, giảng viên Trường ĐH Sư phạm TPHCM, cho rằng không ít ông bố bà mẹ rất kiếm lời khen mà thường chỉ nhìn vào điểm yếu của con với mục đích để mong con tốt hơn.

Tuy nhiên nếu các ông bố bà mẹ quá lạm dụng việc bai con thì đã vô tình gây ra tác dụng ngược. “Bị chê quá nhiều sẽ làm cho trẻ sẽ buồn chán và có suy nghĩ về bản thân rằng mình cái gì cũng yếu kém, chẳng làm được gì tốt. Nếu chê bai trẻ quá nhiều sẽ làm trẻ đánh mất dần sự tự tin ở bản thân, không còn muốn cố gắng”, ThS. Vy nhấn mạnh.

Chính vì thế, các ông bố mà mẹ phải cân nhắc mỗi khi lên tiếng chê bai con cái vì có thể để lại hậu quả đáng tiếc. Khi con sai, cần phải nhẹ nhàng phân tích những điểm con chưa hoàn thành tốt và cùng tìm hướng khắc phục cho con. Bên cạnh đó, cũng cần biết tuyên dương, khen ngợi khi con đạt được một kết quả trong học tập hay một việc làm tốt nào đó theo hướng tạo động lực để con không ngừng cố gắng.

Hoài Nam